

Nyt fra nationalparken

Kære læser

Vi håber, at du er kommet godt ind i det nye år.

Knud Riis fotograferede denne smukke fuldmåne i starten af januar. Næste fuldmåne er 5. februar - så du må vente lidt, på at se så smuk en fuldmåne igen. Månen har stor betydning for tidevandet, da den, sammen med solen, tyngdekraften, jordens rotation m.v. udgør de kræfter, der to gange i døgnet får en milliard kubikmeter vand til at bevæge sig ud og ind af Vadehavet.

Vandet bliver skiftet - og i februar skulle en del af vores bestyrelse også have været skiftet, men vi får lov at beholde den siddende bestyrelse lidt endnu. Det - og meget mere - kan du læse om i denne uges nyhedsmail.

Med ønsket om rigtig god læselyst og dejlige oplevelser ved vinter-Vadehavet - de bedste hilsner fra sekretariatet.

Nationalparkens partnere samles

8. marts samles nationalparkens 240 partnere til årets partnerdag. I år foregår det på Tobakken i Esbjerg. Dagen bruges på at opgradere partnernes viden om nationalparken og Vadehavet samt udvikle samarbejdet, såvel samarbejdet blandt partnerne og nationalparken som partnerne imellem.

Dagens program er sammensat af oplæg og workshops samt moduler, hvor partneren kan tale sammen og måske skabe nye samarbejder.

Nationalparkens partnere er en bred gruppe af formidlere, erhvervsvirksomheder, uddannelsesinstitutioner, turismeorganisationer, producenter, overnatnings- og turismevirksomheder med tilhørsforhold til de fire vadehavskommuner og en glæde over Vadehavet, nationalparken og verdensarven.

Deltagelse på partnerdagen er obligatorisk for [nationalparkens partnere](#).

Ny forening for verdensarvsstederne

De i alt 10 danske og grønlandske verdensarvssteder har dannet en helt ny forening, som skal gøre stederne kendte for alle danskere.

Medlemmerne af den nye forening skrev under på foreningens stiftelsesdokument ved Harald Blåtands store Jellingsten - meget passende, idet Jelling Monumenterne i 1994 som det første danske sted kom på UNESCO's liste over verdensarv.

Den nye forening får navnet Rigsfællesskabets Verdensarvsforening og har som overordnet mål at styrke den fælles fortælling om Rigsfællesskabets verdensarvs betydning og UNESCO's værdier.

"Det er vigtigt at verdensarvsstederne samarbejder og står sammen om at øge kendskabet til UNESCO og verdensarv, der er af global betydning. Vi er alle stolte af at have opnået status som verdensarv, og sammen er vi stærkere", siger udviklingskonsulent Anne Husum Marboe, der deltog i det stiftende møde som repræsentant for Nationalpark Vadehavet.

Du kan læse mere om den nye Rigsfællesskabets Verdensarvsforening [på hjemmesiden](#).

Forskningsdag - er du nysgerrig?

Er du nysgerrig på, hvad der foregår i nationalparken? Og har du lyst til at få indblik i den nyeste viden om Vadehavet? Så er forskningsdagen helt sikkert noget for dig. Hvert år holder Nationalpark Vadehavet en forskningsdag med det formål at dele viden, og give alle interesserede et overblik over den nyeste vadehavsforskning.

I år finder forskningsdagen sted: Fredag 24. februar klokken 9.30-15:30 Sted: University College SYD, Degnevej 16, 6705 Esbjerg Ø.

Det er ganske gratis at deltage (og frokosten er også gratis), men vi skal bede om tilmelding senest 17. februar på vadehavet@danmarksnationalparker.dk

Forskningsdagen planlægges af Nationalpark Vadehavets forskningsudvalg, som er et tværvideenskabeligt udvalg, der har til opgave at bistå Nationalpark Vadehavet med forskning i Nationalpark Vadehavet og Verdensarv Vadehavet.

Du kan læse mere på [nationalparkens hjemmeside](#), og du kan se [hele programmet her](#).

En forårsklipning - tak!

Med vanlig præcision og grundighed har Sneum Digesø nu fået sin - lidt tidlige - forårsklipning. Klipningen gennemføres af markpersonel fra Esbjerg Kommune og har til formål, at begrænse tilgroningen på især de vigtige yngleøer i søen, men også visse steder langs kysterne får vegetationen en tur.

Herved skabes der plads til de mange hættemåger og andre ynglefugle, som til foråret foretrækker at yngle i kort vegetation med udsyn og rimelig fri passage mellem sø og land. Naturplejen gennemføres for især at holde tagrørene i skak, men også for at hindre opvæksten af træer som pil og hylde i det vigtige yngleområde. Sindrige maskiner sørger for slåningen både til lands og fra vandsiden, og operationen finder sted her om vinteren, så det sikres, at der endnu ikke er rugende fugle i rørskovene.

Esbjerg Kommunes indsats er et væsentligt bidrag til at fastholde én af de vigtigste forekomster af ynglende vandfugle i Nationalpark Vadehavet.

Du kan læse mere om Sneum Digesø og andre [klæggravsprojekter](#) på hjemmesiden.

Vi giver tilskud til lokale projekter

Nationalpark Vadehavet uddeler igen i år tilskud til lokale projekter.

Så har du en fantastisk ide til et lokalt netværksarrangement eller ny event, hvor Nationalpark Vadehavet bliver benyttet, formidlet, beskyttet eller lignende, eller forbedring af friluftsliv eller forbedring af naturen i nationalparken, så er det nu, at du skal til tasterne og sende os en ansøgning.

Vi har afsat 75.000 kr. og **ansøgningsfristen er den 15. marts 2023**. [Find ansøgningsskema og vejledning på vores hjemmeside.](#)

Har du spørgsmål, er du velkommen til at ringe til økonomikonsulent Marianne Thorlund Tølbøll på +45 91 33 47 15.

Bestyrelsen fortsætter lidt endnu

En stor del af [bestyrelsen](#) har siddet to perioder, hvilket svarer til otte år, til februar. Ifølge bestemmelserne i nationalparkloven skulle nye medlemmer have tiltrådt bestyrelsen.

Dog har folketingsvalget og den efterfølgende regeringsdannelse i slutningen af 2022 betydet, at udpegningsprocessen er blevet udskudt, og Miljøministeriet har bedt om, at den siddende bestyrelses funktionsperiode forlænges midlertidigt. Ministeriet forventer at kunne nedsætte en ny bestyrelse 28. april, og det betyder bl.a., at formand Janne Liburd og næstformand Preben Friis-Hauge bliver på deres poster indtil da.

Miljøministeriet har påbegyndt processen for udpegning af en ny bestyrelse, og miljøminister Magnus Heunicke har besluttet at genudpege de organisationer, der er repræsenteret i den nuværende bestyrelse. Det er: Varde, Fanø, Esbjerg og Tønder kommuner, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Landbrug & Fødevarer, Dansk Ornitologisk Forening, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Sportsfiskerforbund, Digelagene, Naturstyrelsen og Nationalparkrådet Vadehavet.

Disse vil således alle også få en repræsentant i bestyrelsen i perioden 2023-2027.

Mere plads til truede engfugle i marsken

Naturstyrelsen har købt og byttet sig til yderligere 107 hektar, så staten nu ejer et mere sammenhængende naturareal på cirka 300 hektar i Gammel Frederikskog i Tøndermarsken. Det er sket for at sikre mere plads til truede og sårbare engfugle som vibe og stor kobbersneppe.

Tøndermarsken i den sydlige del af Nationalpark Vadehavet er et af Danmarks vigtigste yngleområder for engfugle. Desværre er mange engfuglene såkaldt rødlistede fugle, der er i stærk tilbagegang generelt i den danske natur. Derfor har Naturstyrelsen de seneste år arbejdet målrettet for at forbedre vilkårene for engfugle som vibe og stor kobbersneppe i marsken, og et af midlerne er at bytte sig til eller opkøbe nærtliggende jorde.

Nationalpark Vadehavet bidrager også til at skabe bedre forhold for de ynglende engfugle i Tøndermarsken. Det er således et af de områder, hvor frivillige jægere fra Nationalpark Vadehavets prædationsprojekt er med til at regulere antallet af rovdyr (prædatorer) som mårhund, mink og ræv.

Læs mere i [artikel på hjemmesiden](#), hvor miljøminister Magnus Heunicke roser initiativet.

30 hedehøgeunger kom på vingerne

Nationalpark Vadehavet bidrager på lige fod med en række andre institutioner i det sydlige Jylland til Projekt Hedehøg, som har til formål at beskytte så mange reder af den smukke rovfugl som muligt. En af udfordringerne er, at hedehøgene har for vane at yngle i dyrkede marker. Projektet ledes af Dansk Ornitologisk Forening, og her fra er rapporten over arbejdet og resultaterne i 2022 netop udkommet.

Antallet af ynglende Hedehøge i Danmark var i 2022 på 20-26 par, som overvejende fandtes i det sydvestlige Jylland. Der var 18 sikre par, hvoraf kun 11 par producerede i alt 30 flyvefærdige unger. Det var lidt færre par end i 2021, men med flere udføjne unger.

Læs [mere på vores hjemmeside](#). Hele rapporten kan du [finde her](#).

Ternerne yngleflåder kom på land

Sidst i december blev to nye flåder fisket op af Trafikhavnen i Esbjerg, hvor de siden foråret 2022 havde ligget som et tilbud til de ynglende hav- og fjordterner på havnen. Forsøget er en videreførelse af det gode samarbejde, som nationalparken har med Esbjerg Havn og en gruppe af frivillige fra [Dansk Ornitologisk Forening](#) om at flytte ternerne fra fabrikstagene ned og ud på steder, hvor de er til mindre gene, og hvor de er i sikkerhed for mennesker og rovdyr.

Forsøget faldt sådan set godt ud, for rigtigt mange terner var interesserede og tre par fjordterner fik held med at lægge æg og opfostre unger på de to 'nye øer' i havnen. Men det viste også, at flåderne skal justeres en smule og bl.a. have tilført noget mere opdrift, så de 'små strande' kan opbygges af et lidt tykkere lag af sand og muslingeskaller.

Derfor skulle flåderne på land, så de i løbet af vinteren kan ombygges og så der skabes forhold til mange flere terner i de kommende ynglesæsoner.

Opgaven gik som smurt, og havnens folk, den frivillige terne-gruppe og Jørgen Falby med kutteren Haig takkes for endnu en god indsats til fordel for de trængte ynglefugle.

Det sker i Nationalpark Vadehavet i 2023

- 22. februar - Årets første [bestyrelsesmøde](#)
- 24. februar - [Forskningsseminar 2023](#) - alle er velkomne
- 8. marts - Partnerdag 2023
- 23. marts - Årets første [rådsmøde](#)

Guidede ture og arrangementer i [de kommende måneder](#) kan du blandt andet finde på vores hjemmeside.

Vidste du at:

- DOF Sydvestjylland har fejret [50 års jubilæum i år?](#)
- [Preben Friis-Hauge](#) og [Bo Jessen](#), som sidder i Nationalparkbestyrelsen, har siddet i

kommunalbestyrelsen i hhv. Varde og Tønder i 25 år?

- der er [strikkecafé på Kulturhistorie Tønder](#) hver måned?
 - du kan søge [støtte til at fejre Nationalparkdagen](#)?
 - den trilaterale [sælforvaltningsplan for 2023-2027](#) er klar?
 - du kan finde [inspiration til vinterferien på MitVadehav.dk](#)?
 - du nu kan tilmelde dig [MitVadehav kurser for børnehaver](#)?
-

Fotos: Måne: Knud Riis; Partnerskilt: Jens L. Hansen; Verdensarvsforening: Kongernes Jelling; Lam: Torben Andersen; Forårsklipning: John Frikke; Mand på bænk: Grundejerforeningen Kromose Syd; Bestyrelse og råd: John Frikke; Tøndermarsken: Carl C. Christiansen; Hedehøg: Aage Matthiesen; Terneflåde: John Frikke; Faskiner: Britta Hellesøe; Vade: Torben Andersen

Nationalpark Vadehavet opbevarer din mailadresse til brug for udsendelse af nyhedsbrev og den bliver hverken videregivet til andre eller brugt til andre formål.

[Læs mere om Nationalparkens persondatapolitik](#) · [Klik her for at framelde dig](#)